

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА**

ВАСЕНОК Тетяна Михайлівна

УДК 37.022

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УЧНІВ 5-9 КЛАСІВ
ОСНОВ КОНСТРУЮВАННЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ**

13.00.02 – теорія та методика трудового навчання

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ - 2002

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті педагогіки АПН України

Науковий кандидат педагогічних наук

керівник - **ДЕНИСЕНКО Людмила Іванівна,**

Інститут педагогіки, завідувач лабораторії трудової підготовки і політехнічної творчості.

Офіційні доктор педагогічних наук, професор

опоненти: **КОБЕРНИК Олександр Миколайович,**

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, декан технологічного факультету;

кандидат педагогічних наук, доцент

ГНЕДЕНКО Олена Павлівна,

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, доцент кафедри трудового навчання і креслення.

Провідна Бердянський державний педагогічний інститут імені П.Д.Осипенко, кафедра
установа: професійної педагогіки та методики трудового навчання, Міністерство освіти і науки України, м.Бердянськ.

Захист відбудеться “12” березня 2002 р. о 16 год. 30 хв. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.053.05 в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розіслано “11” лютого 2002 р.

Вчений секретар

спеціалізованої вченої ради

Захарченко Р.О.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Стратегічними завданнями реформування шкільної освіти на рубежі двох століть (XX - XXI ст.) є впровадження особистісно орієнтованого навчання та державних стандартів освіти. Життя вимагає сучасних підходів до організації навчально-виховного процесу, головним об'єктом якого виступає особистість учня.

Переорієнтація освіти на особистість учня веде за собою перегляд ставлення до школяра як до об'єкта навчання та виховання. Учень повинен стати реальним і повноправним господарем учіння, суспільного життя і майбутньої професійної діяльності, який повністю усвідомлює всю міру відповідальності за зроблений вибір.

Проблема навчання підростаючого покоління належить до найскладніших у сучасній педагогіці. Пов'язана вона з переходом суспільства до нового соціального виміру, в основі якого перебуває професійно підготовлена особистість. Посилення особистісної відповідальності за свою долю, за життєве та професійне самовизначення, за власне благополуччя вимагає від учнів правильного вибору майбутньої професії ще у шкільному віці. Допомогти школяреві не тільки обрати "свою" професію, а й психологічно та практично підготуватися до праці повинен шкільний предмет "Трудове навчання". Його метою є підготовка учнів до трудової діяльності у різних сферах виробництва та домашньому господарюванні, ознайомлення з різними професіями та технологічними процесами і обладнанням, залучення учнів до основних видів проектно-конструкторських і технологічних робіт.

Одним з таких видів робіт на уроках трудового навчання є конструювання швейних виробів. У сучасному швейному виробництві конструювання є одним з основних процесів, що визначає якість одягу на стадії проектування. Завдання процесу конструювання полягає в отриманні із плоскої тканини та інших матеріалів, які використовуються під час проектування одягу, просторової форми виробу і побудові розгорток деталей одягу за ескізом або зразком моделі. На уроках трудового навчання діти отримують базові конструкторські знання, уміння та навички. Оволодіння учнями основами конструювання швейних виробів стає першим кроком до проектування одягу, початком складного творчого процесу, який включає в себе розв'язання завдань технічного і художнього характеру. Тому конструювання швейних виробів належить до найважливіших і найважчих тем предмета "Трудове навчання".

Аналіз навчально-методичної літератури та досвіду роботи шкіл приводить до висновку, що навчання учнів середніх загальноосвітніх навчальних закладів різних типів основ конструювання швейних виробів відбувається за методикою, яка базується на пояснювально-ілюстративному та репродуктивному методах, фронтальній формі організації навчання (Н.С.Биковченко, Л.В. Мельникова, Д.С. Орокбаєва, Л.В.Осипова, Т.Д.Оторова, Т.Б.Фрідман) і безваріативному змісті навчального матеріалу з конструювання виробів.

Над змістом навчального матеріалу з конструювання швейних виробів працювали: Н.С. Биковченко, О.В. Васильченко, О.П. Гнеденко, Л.Ф. Голік, Н.П. Земганно, Г.Б. Картушіна, Л.В. Климук, М.Ю. Короткова, Л.М. Кузнєцова, О.Я. Лабзіна, Л.В. Левицька, Л.В. Луткова, Л.В. Мельникова, Г.Г. Мозгова, Д.С. Орокбаєва, Т.Д. Оторова, О.Г. Радужна, І.М. Федорова та інші. Вони є авторами методик навчання, шкільних програм і підручників, методичних посібників та іншої навчально-методичної літератури, яка в цілому відображає зміст предмета й методичні рекомендації щодо організації та проведення уроків.

Існуюча методика навчання учнів основ конструювання швейних виробів зберігає орієнтацію на “середнього” учня та інформаційно-репродуктивне навчання у єдиному темпі, визначеному вчителем. Її застосування в умовах класно-урочної системи навчання призводить до того, що не всі учні на належному рівні засвоюють навчальний матеріал, втрачають інтерес до конструювання виробів, а процес оволодіння конструкторськими знаннями, вміннями та навичками набуває формального характеру. Результат навчання учнів основ конструювання швейних виробів має виняткове значення, адже він є фундаментом конструкторської освіти школяра. Без міцно сформованих умінь та навичок з побудови креслень, достатнього розвитку конструкторського та просторового мислення подальше професійне навчання школярів значно ускладнюється.

В умовах розбудови національної системи освіти методика навчання має відповідати соціально-економічним перетворенням, що відбуваються в нашому суспільстві. Сучасний стан школи і педагогіки висуває на порядок денний проблему розробки та впровадження в практику школи методики навчання учнів основ конструювання швейних виробів, спрямованої на особистість дитини.

Орієнтація на особистість учня з новою силою порушує питання індивідуалізації та диференціації як найважливішої складової особистісно орієнтованого навчання.

У трудовому навчанні питання індивідуалізації та диференціації досліджували Г.В. Терещук, І.С. Волощук, Г.Є. Левченко, колектив лабораторії трудової підготовки і політехнічної творчості Інституту педагогіки АПН України.

У процесі вивчення видів та форм диференціації перевагу було надано рівневій диференціації навчання. Застосування цієї форми диференціації в шкільній практиці передбачає навчання за однією програмою і засвоєння її учнями в залежності від здібностей, навчально-пізнавальних можливостей, інтересів і т.д. на різних рівнях, але не нижче рівня обов'язкової підготовки для конкретної вікової групи школярів. Це дозволяє учневі обирати обсяг та глибину засвоєння навчального матеріалу, коригувати своє навчальне навантаження.

Аналіз педагогічної літератури свідчить про те, що рівнева організація навчальної діяльності школярів пов'язується в основному з диференціацією:

- завдань, що відрізняються за обсягом або ступенем складності;
- темпу оволодіння навчальним матеріалом;
- форм організації навчальної діяльності;
- міри та характеру допомоги учневі.

Незважаючи на велику кількість робіт з диференціації навчання (в тому числі і трудового) питання диференціації трудового навчання дівчат, як показує наше дослідження, розкрито недостатньо. Зокрема, мало досліджене питання диференціації навчання на першому етапі процесу засвоєння учнями нового навчального матеріалу – сприйманні.

Деякі аспекти трудового навчання і виховання дівчат, підготовки їх до конструкторсько-модельєрської діяльності розглядалися в дослідженнях Л.В.Беспалько, О.П. Гнеденко, Л.І. Денисенко, Г.В. Ігнатенко, О.В. Лихолат, В.І. Перегудової, Т.А. Сиротенко, Т.В. Тхоржевської, Л.М. Хоменко, Л.М. Шпак, але вони не торкнулися проблеми навчання учнів основ конструювання – базових конструкторських знань. Визнаючи безперечну цінність положень, обґрунтованих названими вище дослідниками, слід підкреслити, що методичний аспект диференційованого навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів не досліджувався. Аналіз педагогічної літератури з досліджуваної проблеми, стан її розв'язання в шкільній практиці приводять до висновку про необхідність розробки методики диференційованого навчання учнів.

Таким чином, актуальність проблеми, недостатність її розробки в теорії і практиці трудового навчання у поєднанні з великою практичною значимістю визначили **тему** нашого дослідження: “Методика навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів”.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Вибір напрямку дослідження співпадає із загальною темою науково-дослідної роботи лабораторії трудової підготовки та політехнічної творчості Інституту педагогіки АПН України “Науково-методичне забезпечення реалізації змісту трудового навчання учнів основної школи” (№ держреєстрації 0198 U 005918).

Об'єкт дослідження: процес трудового навчання учнів 5-9 класів загальноосвітньої школи.

Предмет дослідження: методика навчання учнів основної школи конструюванню швейних виробів.

Мета дослідження: розробити, обґрунтувати й експериментально перевірити методику навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів.

Гіпотеза дослідження: ефективність навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів зросте при застосуванні методики, яка базуватиметься на диференціації змісту, індивідуалізації навчання та поєднанні різних форм організації навчальної діяльності.

Реалізація поставленої мети та доведення гіпотези передбачають вирішення таких **завдань:**

1. Вивчити сучасний стан проблеми, спираючись на наукові джерела з педагогіки, психології, фізіології, антропології.

2. Вивчити практичний досвід шкіл України з навчання учнів основ конструювання швейних виробів.

3. Визначити критерії ефективності навчального процесу при вивченні основ конструювання швейних виробів.

4. Розробити методiku навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів на основі рівневої диференціації.

5. Експериментально перевірити ефективність розробленої методики навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів.

Методологічною та теоретичною основою дослідження стали основні положення Закону України “Про освіту”, Державної національної програми “Освіта. Україна XXI століття”, “Стандарту змісту освітньої галузі “Технології”(Трудове навчання)”, концепції 12-річної загальноосвітньої школи; основні ідеї особистісно орієнтованого навчання, рівневої диференціації навчання, фундаментальні психолого-педагогічні концепції навчання та розвитку особистості.

Для вирішення поставлених завдань і перевірки вихідних припущень був використаний комплекс **методів дослідження**: теоретичних (вивчення і аналіз філософської, психологічної, педагогічної, фізіологічної, антропологічної та спеціальної (призначеної для підготовки фахівців швейного виробництва) літератури, навчальних програм, підручників та методичних посібників з трудового навчання, періодичних видань) і емпіричних (вивчення та узагальнення досвіду роботи вчителів – практиків, опитування (бесіди та анкетування) учнів та вчителів трудового навчання, педагогічне спостереження, діагностичні контрольні роботи). Провідним на всіх етапах проведення дослідження виступав метод педагогічного експерименту (констатуючий, пошуковий і формуючий), наступний аналіз і узагальнення його результатів з використанням статистичної та аналітичної обробки показників.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає у:

- розробці та обґрунтуванні різнорівневого змісту навчального матеріалу з основ конструювання швейних виробів з урахуванням індивідуальних навчально-пізнавальних можливостей, психофізіологічних та антропологічних відмінностей учнів;

- запровадженні індивідуалізації навчання основ конструювання швейних виробів на етапі сприймання учнями нового матеріалу;

- впровадженні поєднання фронтальної та індивідуальної форм організації навчально-трудої діяльності.

Практичне значення дослідження полягає у впровадженні методики навчання учнів 5-9

класів основ конструювання швейних виробів у практику роботи шкіл, розробці методичних матеріалів для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів з питань конструювання і моделювання швейних виробів. Методика навчання може застосовуватися у навчально-виховному процесі малокомплектної школи, де на одному уроці вчать школярі різного віку, а також за умови формування груп з учнів паралельних або наступних класів для проведення уроків трудового навчання.

Особистий внесок автора полягає у теоретичній розробці та обґрунтуванні основних ідей та положень досліджуваної проблеми; розробці різноманітного змісту навчального матеріалу, методики навчання учнів; безпосередній організації і проведенні експериментальної роботи; консультуванні та забезпеченні методичними матеріалами вчителів-експериментаторів.

Обґрунтованість і вірогідність результатів дослідження та основних висновків роботи забезпечуються опорою на фундаментальні психолого-педагогічні концепції навчання і розвитку особистості; сучасну теорію навчання, виховання і розвитку; застосування різноманітних взаємодоповнюючих і взаємоперевіряючих методів науково-педагогічного дослідження, кількісним та якісним аналізом результатів дослідної роботи; репрезентативністю вибірки учасників педагогічного експерименту; застосуванням методів математичної статистики для обробки результатів дослідження.

Дослідження тривало протягом 1992-2001 років.

База дослідження. До експериментально-дослідної роботи було залучено майже 1840 учнів 5-9 класів і 38 учителів трудового навчання загальноосвітніх навчальних закладів різних типів: загальноосвітні школи № 10, № 309, спеціалізовані школи № 19, № 315, ліцей "Поділ"—100 м. Києва; загальноосвітня школа № 23 м. Вінниці; загальноосвітні школи № 1, № 4, № 6, загальноосвітній навчально-виховний комплекс школа-інтернат-ліцей м. Глухова Сумської області; загальноосвітні школи № 3, № 7, № 13, спеціалізована № 2, школа № 12-ліцей м. Конотопа Сумської області; загальноосвітні школи № 5, № 6, № 7, № 11, загальноосвітній навчально-виховний комплекс школа № 2-ліцей м. Шостки Сумської області; загальноосвітня школа № 6 м. Коломиї Івано-Франківської області.

Розв'язання поставлених у дисертації завдань відбувалося послідовно в три етапи:

I етап (1992 - 1995 рр.) — здійснення теоретичної розробки проблеми, визначення мети, об'єкта, предмета, завдання дослідження; вивчення стану проблеми у літературі та шкільній практиці; проведення констатуючого експерименту; розробка методичних матеріалів і методики формуючого експерименту.

II етап (1995 - 2000 рр.) – продовження вивчення стану проблеми в літературі та шкільній практиці, літературна обробка матеріалів; проведення формуючого експерименту: перевірка ефективності трудового навчання учнів 5-9 класів шляхом впровадження методики

диференційованого навчання основ конструювання швейних виробів; обробка отриманих результатів експерименту.

III етап (2000 - 2001 рр.) - завершення проведення формуючого експерименту, аналіз та узагальнення результатів експериментальної роботи, впровадження методики навчання учнів у практику роботи шкіл, оформлення дисертації.

Апробація та впровадження результатів дослідження здійснювалися вчителями трудового навчання загальноосвітніх навчальних закладів різних типів, а також особисто автором і студентами Глухівського державного педагогічного інституту імені С.М. Сергєєва-Ценського в процесі педагогічної практики. Матеріали були представлені в обласний Інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів у 1996 р. для розгляду експертними групами. На I обласному ярмарку “Сумщина педагогічна: ідеї та надбання” автор методичних матеріалів нагороджений грамотою Управління освіти.

Матеріали дослідження обговорювалися на засіданнях методичного об'єднання вчителів трудового навчання м.м. Глухова, Конотопа, Шостки; звітних наукових конференціях Глухівського державного педагогічного інституту імені С.М. Сергєєва-Ценського (1994-1998 рр.), Інституту педагогіки АПН України (1998-2001 рр.), на Сумському обласному науково-практичному семінарі "Педагогічна творчість в альтернативних закладах освіти" 4-5 жовтня 2000 р. За матеріалами дослідження підготовлено доповідь до науково-практичної конференції "Проблеми сучасного підручника" 21-22 грудня 1999 р.

Результати дослідження впроваджено в практику роботи вчителів трудового навчання загальноосвітніх навчальних закладів різних типів: загальноосвітні школи I –III ст. № 4, № 6, Глухівська школа-інтернат I-II ст. -ліцей, НВО № 1 “Дошкільний заклад – загальноосвітня школа I – II ст.- колегіум” м.Глухова Сумської області (довідка № 147 від 06.06.2001 р.); загальноосвітні школи I-III ст. № 7, № 12, №13, загальноосвітня школа I-III ст. № 2 з класами з поглибленим вивченням іноземної мови, спеціалізована загальноосвітня школа I-III ст. № 3 з класами з поглибленим вивченням математики і іноземної мови м.Конотопа Сумської області (довідка № 601 від 15.06.2001 р.); загальноосвітні школи I-III ст. № 5, № 6, № 11, ЗНВК “Загальноосвітня школа I-II ст. № 2-ліцей”, загальноосвітня школа I-III ст. № 7 з класами з поглибленим вивченням іноземної мови м.Шостки Сумської області (довідка № 417 від 07.06.2001 р.); спеціалізована школа № 19 м.Києва (довідка № 76 від 30.05.2001 р.).

Публікації. Доробок автора складає 10 публікацій, в тому числі 4 статті у фахових виданнях, 1 доповідь у збірнику наукових праць.

Структура та обсяг дисертації. Загальний обсяг дисертації - 175 сторінок. Дисертаційне дослідження складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (288 найменувань), 6 додатків. Текст дисертаційного дослідження містить 17 таблиць, 15 рисунків,

фрагменти уроків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність та доцільність дослідження, визначено мету, об'єкт, предмет, гіпотезу, завдання дослідження, розкрито методологічну та теоретичну основу роботи, охарактеризовано методи дослідження, висвітлено наукову новизну, теоретичне та практичне значення роботи, визначено предмет захисту, особистий внесок здобувача, відображено базу та етапи дослідження, апробацію і впровадження результатів дисертаційного дослідження у практику роботи загальноосвітніх навчально-виховних закладів різних типів.

У **першому розділі** “Теорія і практика навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів” висвітлено сучасні тенденції розвитку освітніх методик, стан проблеми навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів основ конструювання швейних виробів у теорії навчання та шкільній практиці.

У світлі завдань реформування шкільної освіти на зламі століть актуальним стає впровадження особистісно орієнтованого навчання. Головним ціннісним орієнтиром сучасного навчання стає особистість учня. Переорієнтація суспільної свідомості щодо розвитку особистості порушує питання про необхідність навчання кожного учня на доступному йому рівні розумового розвитку. Розв'язати це питання має методика навчання, орієнтована на особистість школяра.

У дисертації розглянуто вітчизняні та зарубіжні методики навчання з позиції їх використання на уроках трудового навчання. Одним із шляхів підвищення ефективності навчального процесу виступає індивідуалізація та диференціація навчання. Поняття “індивідуалізація”, “диференціація”, “індивідуалізація навчання”, “індивідуальний підхід”, “дифереціяція навчання”, “диференційований підхід” уже давно ввійшли в педагогічну термінологію. Сьогодні диференціація розглядається як найважливіша складова особистісно орієнтованого навчання і основа сучасних методик.

Аналіз зовнішньої, внутрішньої, рівневої, профільної диференціації навчання дозволив зробити висновок, що рівнева диференціація найбільше відповідає вимогам сьогодення і завдяки її впровадженню в загальноосвітні навчально-виховні заклади різних типів можна прискорити переорієнтацію освіти на особистість учня.

Вивчення педагогічної літератури показує, що рівнева організація навчання учнів пов'язується із диференціацією завдань (за обсягом або складністю), міри та характеру допомоги учневі, форм організації навчання і темпу оволодіння навчальним матеріалом.

Оскільки втілити на практиці принцип індивідуалізації можна шляхом впровадження диференціації навчання, а для її практичної реалізації необхідна перебудова методичної системи,

в дисертації розглянуто структурні компоненти навчального процесу: мету, завдання навчання, зміст, методи, засоби і форми організації навчання.

Наведений у дисертації аналіз наукових праць дає можливість визначити змінні складові навчального процесу і напрямки можливої їх “перебудови”. О.І. Бугайов, Г.В. Терещук, В.О. Поляков, О.Є. Ставровський та інші дослідники пропонують застосовувати “принципово нове методичне забезпечення”, поєднувати індивідуальні та колективні методи навчальної праці, форми організації навчання. Ми підтримуємо цю думку і в ході дисертаційного дослідження пропонуємо паралельне поєднання фронтальної та індивідуальної форм організації навчання.

Накреслюючи нові підходи до навчання та виховання учнів, слід реально усвідомлювати індивідуальні, психологічні, анатомо-фізіологічні особливості учнів, їх пізнавальні можливості та відповідно до них організовувати навчально-виховний процес.

Результати нашого дослідження стану проблеми в шкільній практиці свідчать, що навчання учнів конструюванню виробів здійснюється в переважній більшості шкіл фронтально за допомогою пояснювально-ілюстративного та репродуктивного методів. Поява в системі освіти навчальних закладів нового типу та різних класів у паралелі в одному навчальному закладі не ліквідувало недоліків змішаного класу. Учні і надалі по-різному сприймають, засвоюють та запам'ятовують навчальний матеріал. Виникає питання: як сконструювати навчальну діяльність школярів, створити всім учням оптимальні умови навчання й розвитку відповідно до їх пізнавальних можливостей? Під час пошуку відповіді на це питання в шкільній практиці аналізу підлягала картотека передового педагогічного досвіду шкіл України. В ході нашого дослідження було встановлено, що в загальному, масовому шкільному досвіді використовується далеко не весь можливий арсенал методів, засобів та форм організації навчання. Існування відомих здобутків педагогічного досвіду не дозволяє поки що вирішити проблему навчання кожного учня основ конструювання швейних виробів на доступному йому рівні.

Більшість учителів трудового навчання загальноосвітніх навчальних закладів головним винуватцем проблем навчання учнів основ конструювання швейних виробів вважають шкільний навчальний посібник. Чверть опитаних учителів використовує на уроках методику конструювання швейних виробів, запропоновану в навчальному посібнику, 50% -- не користується навчальними посібниками взагалі, а останні (25%) – користуються посібниками частково. Результати опитування учнів показали, що більшість школярів ще в процесі навчання втрачають інтерес до конструювання швейних виробів (при загальному збереженні інтересу і бажанні шити одяг) через складність розрахунків і “невстигання будувати за вчителем”.

При вивченні навчально-методичної літератури нами було проведено аналіз змісту навчального матеріалу, структури інструкційних карт послідовності побудови креслення виробу, розрахункових формул побудови креслення основи виробу. На основі отриманих результатів

було виділено кілька чинників, що негативно впливають на навчальний процес і впровадження індивідуально-диференційованого навчання:

- безваріативність змісту навчального матеріалу;
- відсутність достатньої кількості графічних зображень – поетапних малюнків побудови креслення;
- наявність великої кількості розрахункових формул та їх складність;
- наявність розрахункових формул II та III видів (за класифікацією Г.Л. Трухана).

У ході дослідження нами було з'ясовано, якою літературою (крім навчально-методичної) користуються вчителі при навчанні учнів конструюванню швейних виробів. Виявилось, що у пошуках методик конструювання учителі використовують літературу, не призначену для учнів загальноосвітніх навчальних закладів. При виборі методики конструювання береться до уваги лише кількість в ній формул і зовсім не враховується її доступність дітям та вплив зменшення кількості розрахунків на якість посадки виробу на фігурі. Нами було зроблено аналіз методик конструювання, запропонованих різними авторами. Детальному вивченню піддано понад 70 вітчизняних та зарубіжних методик конструювання поясних та плечових виробів, які були розроблені протягом останніх 40 років. В основу аналізу було покладено:

- кількість необхідних вимірів фігури для побудови креслення основи виробу за даною методикою конструювання;
- графічні та математичні способи знаходження місцерозташування точок і ліній побудови креслення;
- графічні способи побудови, математичні розрахунки розхилу та довжини виточок – одного з основних конструктивних елементів одягу;
- структуру розрахункових формул.

Аналіз проводився з метою виявлення педагогічної доцільності їх використання на уроках трудового навчання.

Рівень знань та вмінь учнів конструювати одяг визначався за допомогою контрольних зрізів. Для їх проведення нами було розроблено картки-завдання. Обробка експериментального матеріалу відбувалася за допомогою математичних методів та методу інтервальної шкали.

З метою отримання даних про процес навчання розраховувалися середній бал, дисперсія, середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації.

Порівняння величини середніх балів і коефіцієнтів варіації дозволяє зробити висновок про те, що при вивченні конструювання плечових виробів у учнів спостерігається нижчий рівень успішності, а процес навчання характеризується зменшенням стабільності. Різкий перепад величини дисперсії і коефіцієнта варіації відбувається при вивченні конструкції поясного виробу. Підтвердилися наші спостереження та результати опитування вчителів трудового

навчання стосовно того, що саме з сьомого класу (з виготовлення поясного виробу) починаються труднощі при навчанні учнів основ конструювання швейних виробів. Подальший процес навчання учнів (виготовлення плечового виробу) зберігає тенденцію до зниження успішності школярів.

З метою визначення контрольних та експериментальних класів використовувався порівняльний експеримент. Для репрезентативності нашого дослідження визначався обсяг вибірки за допомогою достатньо великих чисел.

Таким чином, проведене дослідження дозволило нам проаналізувати процес навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів у теорії навчання та шкільній практиці і зробити висновок про необхідність розробки методики диференційованого навчання школярів, яка дозволила б навчати кожного на доступному йому рівні.

У **другому розділі** “Обґрунтування та експериментальна апробація методики навчання учнів основної школи конструюванню швейних виробів” розроблено різнорівневий зміст навчального матеріалу, методику диференційованого навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів. Викладено методику формуючого експерименту, проведено аналіз та статистичну обробку його результатів.

Виходячи із аналізу психологічної та педагогічної природи процесу засвоєння знань, виділяється перший його етап – сприймання. Відомо, що коли навантаження не відповідає розумовим силам дитини, спрацьовує рефлекс психологічного захисту і відбувається гальмування сприймання. Тому кожний учень на цьому етапі навчання має отримувати навантаження, що відповідає його індивідуальності. Саме на це і була спрямована розробка різнорівневого змісту навчального матеріалу.

Процес оволодіння конструкторськими знаннями через побудову креслення основи виробу починається в п'ятому класі із вивчення первинних елементів конструювання. Тому, на нашу думку, на початку цього процесу є дуже важливим створення однакових стартових умов для всіх учнів. Це допоможе виявити задатки кожного школяра, визначити готовність дитини до подальшої конструкторської діяльності.

За результатами нашої дослідної роботи, конструювання фартуха у шостому класі ще не викликає труднощів саме тому, що у порівнянні з кресленням виробу п'ятого класу спостерігається підвищення складності конструкції лише за рахунок збільшення обсягу роботи (замість одного, здійснюється побудова кількох прямокутників). Перші проблеми при побудові креслення виробу виникають в сьомому класі, коли розпочинається вивчення і виготовлення легкого жіночого одягу. Пов'язані вони із ускладненням виду виробу, необхідністю побудови найбільш точної розгортки його деталей, з використанням більшої кількості вимірів фігури і змінами в структурі та кількості розрахункових формул, застосуванні різних способів графічних

побудов. Чергова зміна конструкції виробу у восьмому-дев'ятому класах призводить до подальшого розвитку згаданих вище проблем. Тому ми пропонуємо навчання учнів 5-6 класів основ конструювання швейних виробів здійснювати за однорівневим змістом навчального матеріалу, а починаючи з 7 класу вводити зміст двох або трьох рівнів складності. Тобто, при побудові креслення основи поясного виробу (7 клас) з урахуванням пізнавальних нахилів учнів та їх індивідуальних можливостей виконувати розрахунки і побудову креслень рекомендуються методики конструювання виробу двох рівнів складності – основного та підвищеного. При побудові креслення основи плечового виробу (8-9 класи) бажано застосовувати методики конструювання трьох рівнів складності – основного, підвищеного та спрощеного.

Зміст побудови креслення основи виробу до кожного рівня складності пропонуємо давати описово та стисло у вигляді інструкційної карти. Враховуючи пізнавальні здібності учнів 8-9 класів, складність і великий обсяг змісту навчального матеріалу, ми пропонуємо послідовність побудови креслення основи плечового виробу подавати у вигляді розширеної інструкційної карти. Її розширення здійснюється за рахунок форм контролю, приміток (рекомендацій до виконання побудови креслення), поетапних малюнків, що дозволить своєчасно уникнути помилок у кресленні.

Зміст методики конструювання швейного виробу до кожного рівня складності ми пропонуємо записувати за алгоритмом побудови креслення виробу. Це дасть змогу організувати навчання на етапі сприймання нового матеріалу одночасно на різних рівнях складності і забезпечити отримання кожним учнем нових знань та вмінь на доступному йому рівні. При цьому зберігається послідовність побудови, буквене позначення точок і ліній. Частково змінюються розрахункові формули і побудова окремих ліній, що збільшує точність побудови креслення і якість посадки виробу на фігурі.

Розроблений нами алгоритм побудови креслення виробу сприяв правильному та економному (цілеспрямованому) міркуванню школярів, визначав найдоцільнішу послідовність розумових і практичних дій з побудови креслення виробу. Вчителям алгоритм допомагав краще унаочнити навчальний процес навчальними таблицями, що прискорювало і значно скорочувало час на викладання матеріалу, закріплення та перевірку знань учнів.

Під час розробки різнорівневого змісту навчального матеріалу особливу увагу приділено забезпеченню можливостей візуального сприймання інформації відповідно до послідовності конструювання одягу. Оскільки значну частину інформації (90%) людина отримує через зір, розроблені нами методики конструювання швейних виробів супроводжуються 6-8 поетапними рисунками побудови креслення основи виробу замість існуючих у навчально-методичній літературі 2-3.

Розроблена нами методика навчання учнів основ конструювання швейних виробів на

основі рівневої диференціації призначена для використання в умовах типової структури уроку трудового навчання. Вона спрямована на поліпшення двох взаємопов'язаних аспектів навчальної діяльності – змістового і процесуального. Основними чинниками останнього є:

- методика диференційованого пояснення побудови креслення основи виробу;
- методика диференційованого закріплення отриманих знань;
- методика диференційованої перевірки знань.

В основу розробленої методики навчання покладено принципи гуманізації, індивідуалізації, диференціації навчання, співробітництва вчителя та учня.

Робота за експериментальною методикою диференційованого навчання учнів передбачає:

- визначення рівня складності навчального матеріалу, за яким доцільно здійснювати навчання кожного учня і класу взагалі шляхом усного та письмового опитування;
- визначення виду оформлення інструкційних карт (зміст подається стисло або описово);
- підготовку навчальних таблиць поетапного виконання побудови креслення та узагальненої таблиці-плакату послідовності побудови креслення для унаочнення процесу пояснення нового матеріалу;
- підготовку універсальних лекал;
- визначення типу уроку (комбінований або засвоєння нових знань).

Під час підготовки класу до проведення уроку поряд з дошкою розміщували навчальні таблиці. До початку пояснення побудови креслення основи виробу учні отримували індивідуальні інструкційні карти послідовності побудови креслення або відкривали навчально-методичну літературу на зазначених вчителем сторінках.

Впровадження більш глибокого співробітництва вчителя з учнем прискорювало процес переходу школяра з об'єкта керування в суб'єкт керування своєю власною діяльністю. Сприяло цьому й активна участь школярів у самому процесі навчання. Безпосереднє включення учнів у проведення уроку відбувалося за допомогою запитань учителя.

Застосування самостійної роботи розвивало довільну увагу дітей, виробляло в них здатність міркувати, сприяло розвитку навичок до самостійної діяльності в процесі набуття конструкторських знань. Самостійність учнів полягала у визначенні наступного етапу побудови креслення, у виконанні необхідних розрахунків за формулами. Запитання вчителя сприяли усвідомленому сприйманню тексту інструкційної карти, найінтенсивнішому запам'ятовуванню інформації, наступному її розпізнаванню і застосуванню.

У дисертації вміщено ряд рекомендацій вчителям-практикам щодо організації навчання учнів основ конструювання швейних виробів одночасно на різних рівнях, наведено фрагмент уроку. Зауважимо, що застосування різнорівневого змісту навчального матеріалу дозволяло відкоригувати загальний темп роботи в класі і позбутися негативних емоцій – нетерпіння і

роздратування у одних та побоювання відставання в інших.

Особливістю методики навчання учнів основ конструювання швейних виробів на основі рівневої диференціації є вільний добір основних елементів навчального процесу. Сутність його полягає в тому, що при використанні вчителем однорівневого змісту навчального матеріалу в будь-якому класі основної школи застосовуються індивідуальні інструкційні карти відповідного рівня складності і фронтальна форма організації навчання. При використанні двох - або трьохрівневого змісту обираються засоби навчання відповідного рівня складності і фронтально-індивідуальна форма навчання. Тобто для організації навчання одночасно на різних рівнях складності відбувається перегрупування компонентів педагогічної системи з метою забезпечення особистісно орієнтованого навчання на всіх етапах уроку.

Під час закріплення та перевірки знань передбачалася диференціація не запитань, а відповідей учнів. Тобто на поставлене вчителем до класу запитання отримувались різні відповіді учнів відповідно до рівня складності опрацьованого навчального матеріалу. До того ж відбувалося збагачення учнів знаннями під час ненавмисного запам'ятовування іншої можливої відповіді на запитання. Цей процес також мав індивідуальний характер.

Закріплення отриманих знань та їх перевірка проходили із застосуванням алгоритму побудови креслення. За допомогою запитань він легко розчленовувався на ряд відносно самостійних елементів креслення, що полегшувало шлях набуття нових конструкторських знань. Цю властивість алгоритму доцільно також застосовувати при письмовому або комп'ютерному варіанті опитування. При цьому не виключається можливість використання різнорівневих завдань або запитань.

З метою перевірки ефективності розробленої нами методики навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів проводився експеримент у різних навчально-виховних закладах України. Контрольні та експериментальні класи перебували порівняно в однакових умовах. Експеримент проводився в звичних умовах діяльності загальноосвітніх закладів, у дні й години, передбачені навчальними програмами та календарно-тематичними планами вчителів. Заняття в контрольних класах проводилися за прийнятою вчителем методикою навчання, а в експериментальних класах – за розробленою нами методикою диференційованого навчання учнів. Учні обох класів виконували одне завдання, передбачене навчальними програмами трудового навчання.

У ході експерименту відбувалося цілеспрямоване спостереження за процесом навчання учнів основ конструювання швейних виробів. Відмінності спостерігалися в: рівні активності учнів; кількості запитань учнів під час побудови креслення; самостійності учнів; загальній дисципліні у класі; емоційному стані учнів під час сприймання нового матеріалу; кількості часу, що приділяв учитель дітям; результатах побудови креслення основи виробу; настрої вчителя та

учнів після уроку і т.д.

Проаналізовані результати спостереження свідчили про ефективність методики диференційованого навчання учнів. Бесіди з учнями та вчителями підтвердили, що запропонована їм методика навчання позитивно впливає на результат навчально-виховного процесу. Результати застосування методики диференційованого навчання учнів основ конструювання швейних виробів спонукали інших учителів до подальшого впровадження рівневої диференціації на уроках трудового навчання (приклади наводяться в дисертації).

Спостереження практичних результатів показало, що швидкість і якість виготовлення виробу, самостійність учнів при цьому в експериментальних класах вища, ніж у контрольних. Це дало можливість зробити висновок про позитивні зрушення в мотиваційному компоненті навчальної діяльності.

Для об'єктивної оцінки результатів навчання виконано поелементний аналіз проведених контрольних зрізів знань учнів. Для визначення ефективності теоретичного навчального процесу в нашому дослідженні використані наступні критерії (за А.А. Киверялгом та В.П. Беспалько): коефіцієнт засвоєння навчального матеріалу; швидкість засвоєння; рівень засвоєння; міцність засвоєння; успішність класу (учня).

Результати проведеного кількісного та якісного аналізу даних за цими критеріями свідчили про значне підвищення рівня конструкторської підготовки школярів експериментальних класів, а отже і про ефективність розробленої методики диференційованого навчання учнів. Наприклад, коефіцієнт засвоєння навчального матеріалу в експериментальних класах зріс до 0,28 проти 0,09 у контрольних; успішність в експериментальних класах зросла на 12-19%, тоді як у контрольних – на 1-9%.

Для отримання найповнішої характеристики якості процесу диференційованого навчання і засвоєння знань, умінь та навичок з конструювання одягу розраховувалися середній бал успішності, дисперсія (середньоквадратичне відхилення) та коефіцієнт варіації.

Порівняння показників середніх балів і коефіцієнтів варіації дозволило зробити висновок про те, що в контрольних класах середній бал успішності знизився (з 4,4 до 3,7), тобто знизився рівень успішності і процес навчання став менш стабільним (коефіцієнт варіації зріс з 45,9 до 49,2). В експериментальних класах спостерігалось зростання середнього балу з 3,8 до 5,1. Це свідчило про зростання рівня успішності. Процес навчання в цих класах став більш стабільним (коефіцієнт варіації зменшився з 53,4 до 36,7). Отже, методика диференційованого навчання учнів основ конструювання швейних виробів є більш ефективною. Висновки про порівняння якісних і кількісних показників знань та умінь учнів експериментальних і контрольних класів будуть вірогіднішими після обчислення істинності відмінностей цих показників (за методикою П.М. Воловика). За обчисленими даними середніх балів до експерименту ($4,3 \geq 3$) і після

експерименту ($11 \geq 3$) існувала істотна відмінність в знаннях та вміннях учнів обох груп. Але після впровадження в навчально-виховний процес методики диференційованого навчання учнів вона збільшилася у 2,5 рази. Подібна різниця істотних відмінностей є суттєвою і обумовлюється не випадковістю, а впровадженням розробленої нами методики навчання учнів. Таким чином, проведені дослідження (педагогічне спостереження, опитування, поелементний аналіз даних, порівняльний експеримент) свідчило, що запропонована методика диференційованого навчання основ конструювання швейних виробів сприяла підвищенню рівня конструкторської підготовки учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Позитивні результати, що були отримані в ході дисертаційного дослідження, дозволили нам сформулювати такі **висновки**:

1. Сучасне реформування шкільної освіти передбачає заміну авторитарно-дисциплінарної моделі навчання особистісно орієнтованою. Методика навчання учнів основ конструювання швейних виробів також має бути спрямована на особистість.

2. Педагогічна теорія і шкільна практика свідчать про те, що учні різняться між собою за рівнем попередньої підготовки, психофізіологічними особливостями, навчально-пізнавальними можливостями, інтересами, здібностями і т.д. Існуюча в шкільній практиці методика навчання учнів основ конструювання швейних виробів спрямована на інформаційно-репродуктивне навчання, на однакове оволодіння програмовим матеріалом всіма учнями в одному темпі, визначеному вчителем. Це призводить до того, що не всі учні на належному рівні засвоюють навчальний матеріал. Здобутки педагогічного досвіду не дозволяють поки що розв'язати проблему навчання кожного учня основ конструювання швейних виробів на доступному йому рівні.

3. Навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів повинне ґрунтуватися на індивідуалізації та диференціації як найважливішій складовій особистісно орієнтованого навчання.

4. Основними джерелами підвищення ефективності навчання учнів основ конструювання швейних виробів є:

- різнорівневий зміст навчального матеріалу;
- процес диференційованого навчання учнів.

5. Аналіз психологічної і педагогічної природи засвоєння знань свідчить про важливість першого його етапу – сприймання. Тому процес диференційованого навчання учнів основ конструювання швейних виробів слід починати з етапу сприймання учнями нового матеріалу.

6. Конструкторська підготовка учнів повинна супроводжуватися поступовим впровадженням різнорівневого змісту навчального матеріалу залежно від виду виробу, обсягу і

рівня знань, умінь, навичок школярів з урахуванням їх вікових індивідуальних особливостей та навчально-пізнавальних можливостей.

7. У світлі сучасної переорієнтації освіти на особистість домінуючою стає індивідуальна форма навчання, а в умовах класно-урочної системи – поєднання індивідуальної з іншими формами навчання.

8. Вільний добір і компонування основних елементів навчального процесу дозволить не тільки диференціювати, а й індивідуалізувати процес навчання учнів основ конструювання швейних виробів.

9. Результати дослідної роботи свідчать про ефективність розробленої нами методики навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів на основі рівневої диференціації та можливість її використання у навчальному процесі загальноосвітніх навчальних закладів різних типів. Крім того, дана методика навчання може бути використана в малокомплектній школі, де формуються групи учнів з наступних класів для проведення уроків трудового навчання, на уроках інших шкільних предметів після розробки відповідного різнорівневого змісту навчального матеріалу.

Основні положення дисертації викладено в таких публікаціях:

1. Васенок Т.М. Вибір методики конструювання плечових виробів на уроках трудового навчання // Наукові записки Тернопільського держ. пед. ун-ту. Серія 3: Педагогіка і психологія. – 1998. -- №4 – С. 118-119.

2. Васенок Т.М. Методика диференційованого навчання в процесі конструювання поясних виробів на уроках трудового навчання // Наукові записки Тернопільського держ. пед. ун-ту. Серія: Педагогіка. – 1999. -- № 3 – С. 154-155.

3. Васенок Т.М. Урахування вікових особливостей учнів при виборі методики конструювання плечових виробів // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2000. – №2. – С. 5-11.

4. Васенок Т.М. Засоби, форми та методи навчання учнів основ конструювання швейних виробів на уроках трудового навчання // Наукові записки Тернопільського держ. пед. ун-ту. Серія: Педагогіка. – 2000. -- №6. – С. 124-126.

5. Васенок Т.М. Підручник як засіб диференційованого трудового навчання учнів./ Проблеми сучасного підручника: Зб. наукових праць / Ред. кол. –К.: “Комп’ютер у школі та сім’ї”, 1999. – С. 91-92.

6. Васенок Т.М. Конструювання і моделювання спідниць: Методичні рекомендації. 7 клас. – Глухів: РВВ ГДП, 1999. – 48 с.

7. Васенок Т.М. Конструювання з елементами моделювання плечового виробу: Методичні рекомендації. 8 клас. – Глухів: РВВ ГДП, 1999. – 72 с.

8. Проектування та виготовлення виробів з текстильних матеріалів // Експериментальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Трудове навчання 5-9 класи / В.М. Мадзігон, Г.Є. Левченко, Л.І. Денисенко та ін. – К : Пед. думка, 2000. – С. 61 – 86. – (авторський текст 0,7 д.а.).

9. Васенок Т.М. Навчання учнів конструюванню поясних виробів / Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали звітної наук. конф. Інституту педагогіки АПН України 23-24 березня 1999 р. – К.: Пед. думка, 1999. – С. 138-139.

10. Васенок Т.М. Методика диференційованого навчання основ конструювання швейних виробів / Зміст і технології шкільної освіти: Мат-ли звітної наук. конф. Інституту педагогіки АПН України 28-30 березня 2000 р. – К.: Пед.думка, 2000. – С. 104-105.

АНОТАЦІЇ

Васенок Т.М. Методика навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів.- Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика трудового навчання. - Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Київ – 2002.

У дисертації висвітлено сучасні тенденції розвитку освітніх методик, стан проблеми навчання учнів 5-9 класів основ конструювання швейних виробів.

Дисертаційне дослідження спрямоване на розробку методики навчання учнів основ конструювання швейних виробів, орієнтованої на особистість школяра. Запропонована методика передбачає запровадження індивідуалізації навчання на етапі сприймання учнями нового матеріалу, застосування різнорівневого змісту навчального матеріалу, фронтально-індивідуальної форми навчання, розширених індивідуальних інструкційних карт. Використання методики диференційованого навчання учнів дозволяє організувати навчальний процес одночасно на різних рівнях складності. Експериментально доведено ефективність застосування розробленої методики навчання в умовах типової структури уроку трудового навчання в загальноосвітніх навчальних закладах України різних типів.

Ключові слова: трудове навчання, методика диференційованого навчання, основи конструювання швейних виробів, різнорівневий зміст навчального матеріалу, фронтально-індивідуальна форма навчання.

Васенок Т.М. Методика обучения учащихся 5-9 классов основам конструирования швейных изделий.- Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по

специальности 13.00.02 – теория и методика трудового обучения. - Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова, Киев - 2002.

В диссертации исследована современная тенденция развития методик обучения, состояние проблемы обучения учащихся 5-9 классов общеобразовательных учебных заведений разных типов основам конструирования швейных изделий.

Поскольку реформирование школьного образования на границе двух столетий (XX-XXI ст.) характеризуется внедрением лично ориентированного обучения и государственных стандартов образования, появилась необходимость изменения современных подходов к организации учебно-воспитательного процесса, главным объектом которого становится личность учащегося.

Диссертационное исследование рассматривает возможности обучения каждого школьника основам конструирования швейных изделий на доступном ему уровне как одну из актуальных задач современной школы.

Переориентация образования на личность учащегося с новой силой поднимает вопрос индивидуализации и дифференциации как важнейшей составляющей лично ориентированного обучения. Дифференциация обучения стала основой современных методик.

На основании детального изучения состояния проблемы обучения учащихся конструированию швейных изделий в педагогической теории и практике определено направление данного исследования. Было установлено, что проблема дифференциации трудового обучения девочек недостаточно разработана, мало исследованным остается вопрос индивидуализации обучения на этапе восприятия учащимися нового учебного материала, существующая методика обучения сохраняет ориентацию на “среднего” учащегося и информационно-репродуктивное обучение в едином темпе, установленном учителем.

Для решения поставленной проблемы рассмотрены отечественные и зарубежные методики обучения, основные элементы учебного процесса с позиции их использования при обучении школьников основам конструирования швейных изделий.

На основании изучения возможностей практической реализации дифференциации обучения автором было предложено использовать уровневую дифференциацию как основу современной методики обучения, ориентированную на личность учащегося. При этом индивидуализацию обучения начинать с этапа восприятия учащимися нового учебного материала по конструированию швейных изделий, использовать разноуровневое содержание учебного материала, расширенные (за счет разных форм контроля, примечаний, рекомендаций, графических изображений действий построения чертежа) индивидуальные инструкционные карты, фронтально-индивидуальную форму обучения.

В работе теоретически обоснована целесообразность параллельного объединения

фронтальной и индивидуальной форм организации обучения, предусмотрено постепенное введение разноуровневого содержания учебного материала в зависимости от вида изделия, объема и уровня знаний, умений, навыков учащихся с учетом их возрастных, индивидуальных особенностей, учебно-познавательных возможностей.

При обучении учащихся 5-6 классов основам конструирования швейных изделий используется одноуровневое содержание учебного материала, 7 классов – двухуровневое, а учащихся 8-9 классов -- трехуровневое содержание.

Содержание методик конструирования швейных изделий к каждому уровню сложности записывалось по алгоритму построения чертежа изделия. К каждому виду изделий разработан свой алгоритм. Благодаря этому появилась возможность организовать обучение на этапе восприятия нового материала одновременно на разных уровнях сложности. При этом сохранялась последовательность построения, буквенное обозначение точек и линий. Частично изменялись расчетные формулы и построение отдельных линий. Методики конструирования швейных изделий сопровождалась 6-8 поэтапными рисунками (вместо 2-3) – графическими изображениями действий построения чертежа. Это позволило повысить эффективность визуального восприятия информации, последовательности конструирования изделий и способствовало повышению уровня конструкторской подготовки молодежи.

Использование методики дифференцированного обучения школьников основам конструирования швейных изделий предусматривает свободный выбор и компоновку основных элементов учебного процесса. Так, при использовании одноуровневого содержания учебного материала на уроках трудового обучения в любом классе основной школы использовались индивидуальные инструкционные карты соответствующего уровня сложности и фронтальная форма организации обучения. При использовании двух- или трехуровневого содержания учебного материала выбирались средства обучения соответствующего уровня сложности и фронтально-индивидуальная форма обучения. То есть, при организации обучения одновременно на разных уровнях сложности происходила перегруппировка основных компонентов методической системы с целью обеспечения личностно ориентированного обучения на всех этапах урока.

Разработанная методика обучения учащихся основам конструирования швейных изделий на основе уровневой дифференциации предназначена для использования в условиях типовой структуры урока трудового обучения.

Результаты исследования, подтвержденные экспериментально, свидетельствуют об эффективности предлагаемой методики дифференцированно-го обучения учащихся 5-9 классов основам конструирования швейных изделий.

Ключевые слова: трудовое обучение, методика дифференцированного обучения, основы

конструирования швейных изделий, разноуровневое содержание учебного материала, фронтально-индивидуальная форма обучения.

Vasenok T.M. Training Methodics of designing principles of sewing items in 5-9 classes - Manuscript.

This thesis manuscript is presented for the Degree of Candidate of Pedagogical Sciences on a speciality 13.00.02 – The Theory and Methods of Labour Training. - National Pedagogic University by M. Dragomanov, Kyiv - 2002.

The Thesis is devoted to the modern tendencies of development of educational methods, the situation of problem's training of 5-9 classes' pupils of designing principles of sewing items. The thesis researches are intended for working out of training methods for pupils of designing principles of sewing items, oriented on the individual of each pupil.

This methodics foresees the introduction of individual training at the stage of pupils' mastering of new material, the use of different level's contents of educational material, the general and individual way of training, the enlarged individual instructional cards. The usage of the methodics of differentiated pupils' training allows to organize the educational process at different levels of complexity at the same time.

The using efficiency of the developed methodics of education in the conditions of labour training lesson's with typical structure at Ukrainian comprehensive educational schools of different types is proved experimentally.

Key words: Labour training, methodics of differentiated training, the basis of designing, sewing items, different level's contents of educational material, general and individual way of training.